

Vejledning til sprogvurderinger

Dagtilbud og indskoling

Revideret juli 2019

Dette dokument indeholder en vejledning til sprogpædagoger, lærere, tale-hørekonsulenter og

læsevejledere ansat i Holbæk Kommune.

Sprogvurderingen foretages ved brug af Rambølls digitale platform, der understøtter Børne- og Socialministeriets sprogvurdering 3-6 år.

Hvorfor sprogvurdering?

Dagtilbud

I Holbæk Kommune er det besluttet at tilbyde sprogvurderinger til alle børn i 3-årsalderen. Vi gør det for at sikre en tidlig indsats, hvor alle børn ses og får den hjælp, de kan have brug for.

Sprogvurderingen er et tilbud som forældre bliver informeret om, og aktivt skal takke nej til, hvis de ikke ønsker den gennemført. Det er dog lovpligtigt at sprogvurdere børn, hvor der er bekymring for et barns sproglige udvikling.

Sprogvurderingerne benyttes desuden til at afklare, hvorvidt barnets sproglige kompetencer er alderssvarende og hvis ikke, til at planlægge målrettede indsatser for børn i sprogligt udsatte positioner i tæt samarbejde med familien.

Sprogvurderingerne giver samtidig vigtig information om, hvorvidt og hvordan børnene profiterer af de aktiviteter og indsatser, der tilbydes og udføres i dagtilbuddenes sproglige læringsmiljøer.

Skole

Det er lovpligtigt, at alle elever sprogvurderes i starten af 0. kl.

I Holbæk Kommune benyttes gruppetest, hvor eleverne sidder samlet, men vurderes individuelt.

Sprogvurderingen benyttes til planlægning af undervisningen i børnehaveklassen med udgangspunkt i det enkelte barns sproglige kompetencer og forudsætninger.

Hvornår skal sprogvurderingen gennemføres og for hvem?

Dagtilbud

For børn i dagtilbud gælder det, at alle børn sprogvurderes i tidsrummet fra de er 2 år 10 mdr. til 3 år 2 mdr., med mindre forældrene aktivt har takket nej. De børn, hvis sproglige udvikling, der er bekymring for, er det lovpligtigt at gennemføre en sprogvurdering af. Ministeriet vurderer dog, at et barn skal have været i Danmark i minimum et ½ år inden, der gennemføres en sprogvurdering. Hvis barnet er over 3 år og 2 mdr., skal sprogvurderingen blot gennemføres snarest muligt.

Inden sprogvurderingen foretages, skal dagtilbuddet orientere forældrene gennem Holbæk Kommunes "Forældrebreve om sprogvurdering" hvoraf det skal fremgå, hvornår sprogvurderingen finder sted, og hvilke rettigheder forældrene har i den forbindelse. (Se i øvrigt afsnit om forældresamarbejde).

For børn der er i dagpleje, tager dagplejen kontakt til børnehuset og de vurderer i fællesskab, hvor og hvornår det er mest hensigtsmæssigt for barnet at gennemføre sprogvurderingen.

Sprogvurderingen kan have tre forskellige udfald; generel, fokuseret eller særlig indsats. Viser sprogvurderingen, at et barn befinder sig i enten fokuseret eller særlig indsats ved 3-årssprogvurderingen, iværksættes der sproglige aktiviteter i børnegruppen og evt. særlige indsatser for børn, der har brug for det. Barnet kan sprogvurderes igen senere for at følge den sproglige udvikling og udbytte af indsatserne. Alle børn i fokuseret eller særlig indsats sprogvurderes igen *senest* i 5-årsalderen, bl.a. for at sikre en god overlevering af det enkelte barns sproglige udvikling til skolen.

Skole

I skoleregi skal alle elever sprogvurderes ved skolestart, og de skal være vurderet senest i uge 39.

Hvem gennemfører sprogvurderinger?

Dagtilbud

Det anbefales, at der som minimum er to nøglepersoner pr. børnehus/dagpleje, der er bekendt med sprogvurderingsmaterialet og særligt trænet i at foretage og analysere resultaterne af sprogvurderingerne. Det kan fx være medarbejdere, der har gennemført et eller flere diplommoduler i sprogvejlederuddannelsen. Derudover er det vigtigt at bestræbe sig på, at flest mulige pædagoger i dagtilbuddet generelt er bekendt med sprogvurderingsmaterialet og selvstændigt kan gennemføre sprogvurderinger og sprogvudviklende tiltag.

Der er fordele og ulemper ved, at en kendt voksen vurderer. Fx kan det være en fordel, hvis et barn er i en sårbar eller udsat position. Vi ved samtidig fra undersøgelser, at voksne, der har tæt relation til barnet, ofte vurderer barnets sprog til at være bedre, end det reelt er. Med dette i tankerne kan I vurdere, hvordan I bedst løser opgaven lokalt med afsæt i barnets interesse.

Skole

Skolelederen er ansvarlig for at børnene sprogvurderes, og i praksis vil det oftest være børnehaveklasselederen der sikrer, at sprogvurderingerne gennemføres. Selve sprogvurderingen skal foretages af en medarbejder med kendskab til sprogvurderingsmaterialet.

Hvordan gennemføres sprogvurderingen?

Dagtilbud

Inden sprogvurderingen udføres, skal man sikre sig et velegnet lokale, hvor man kan sidde i fred og ro. Det kan være en god idé at have en bog eller noget legetøj med for at skabe tryghed.

Når sprogvurderingen skal gennemføres, er det vigtigt at følge vejledningen i sprogvurderingsskemaet for at få et retvisende resultat. Forklar barnet hvad, der skal ske på en let og ukompliceret måde.

Hvis der er opgaver, barnet ikke besvarer korrekt, som den voksne tror/ved, barnet godt kan i en anden sammenhæng, noteres barnets forkerte svar. Det er muligt at skrive et notat om dette i sprogvurderingen.

Vurderingen kan gennemføres på 15-20 minutter. For enkelte børn kan det føles som lang tid. Her er det er pædagogens opgave og ansvar at motivere barnet til at fortsætte. Hvis det ikke er hensigtsmæssigt for barnet at fortsætte sprogvurderingen, kan den stoppes og genoptage på et senere tidspunkt. Dette skal imidlertid være indenfor 14 dage, så vurderingen foretages indenfor så kort en tidsperiode som muligt.

Indimellem møder vi børn, der ikke har de sproglige kompetencer til at gennemføre sprogvurderingen. Hvis man vælger at afbryde sprogvurderingen inden den er færdig, skal man være opmærksom på, at der ikke vil fremkomme et resultat, hvis der er gennemført

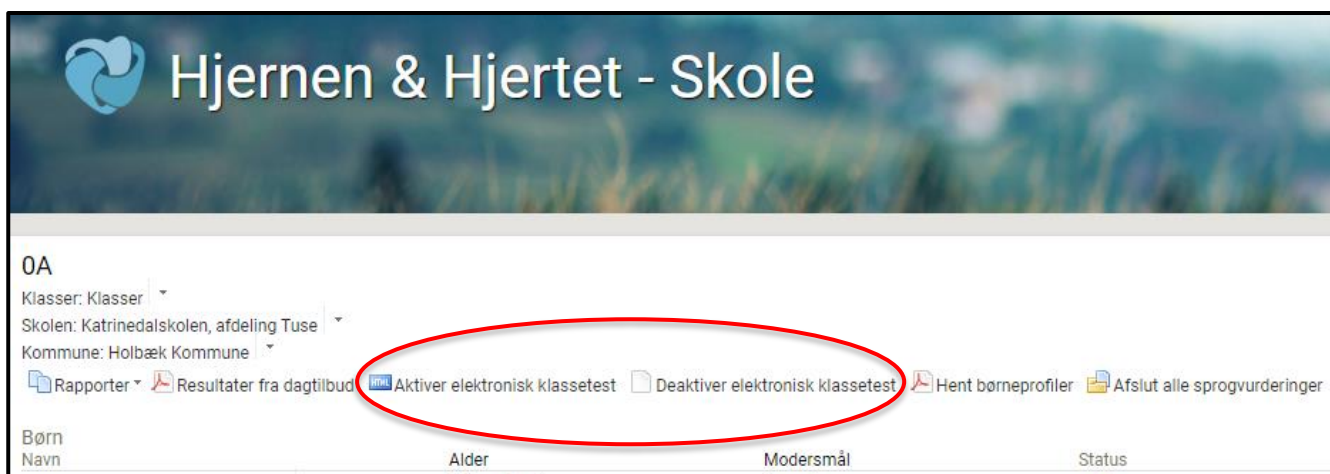
under 2/3 af hele sprogvurderingen. På samme vis kan deltestene ikke scores, hvis der gennemføres under 2/3. Hvis barnet ikke forstår opgaverne, fx "rim-opgaverne" og begynder at gætte på svar, så er det imidlertid bedre at stoppe sprogvurderingen end at få et misvisende resultat.

Skole

Ved udførelse af den elektroniske gruppetest i skolen er det vigtigt at have et passende lokale med pc'er/tablets. Elevens UNI-Login og kode skal bruges før opstart. Desuden skal den, der udfører testen, bruge billedmaterialet og sprogvurderingsskemaet, hvor vejledningen til vurderingen fremgår.

For at kunne udføre den elektroniske gruppetest skal den gøres aktiv i Rambøll-systemet under klasseoversigten – klik på "Aktiver elektronisk klassesettest".

Når sprogvurderingen af hele klassen er klar, skal der deaktiveres igen – klik på "Deaktiver elektronisk klassesettest".

Sprogvurderingen kan evt. afbrydes undervejs, dog er det vigtigt, at eleven trykker "Næste" i testen for at gemme allerede gennemførte opgaver.

Forældresamarbejde

Samarbejde mellem hjem og dagtilbud/skole er afgørende for barnets/elevens muligheder og udvikling. Det er derfor vigtigt, at familien orienteres om og inddrages i, hvordan sprogvurderingerne benyttes til at tilrettelægge optimale udviklingsmuligheder for det enkelte barn/den enkelte elev og børnegruppen/klassen som helhed.

Vurderingerne giver indblik i, hvordan der kan arbejdes med afsæt i det enkelte barns/elevs potentialer og aktuelle sproglige udvikling. Brug dem gerne som et blandt flere grundlag for dialogen med forældre om, hvordan dagtilbud/skole og hjem i fællesskab kan støtte barnets sprogudvikling.

Dagtilbud

Der er udarbejdet et informationsbrev til forældre om sprogvurderinger i Holbæk Kommune, som forældrene skal have modtaget minimum en uge forud for sprogvurderingens gennemførelse. Brevet indeholder oplysninger om:

- Hvilket formål sprogvurderingen har
- Hvornår det gennemføres
- Hvordan den gennemføres
- Hvordan der følges op
- Hvordan data opbevares, håndteres osv. (se sidste afsnit)
- At forældrene får en tilbagemelding på sprogvurderingens resultat.

Når vurderingen er gennemført, skal forældrene have en tilbagemelding på resultatet, så de bliver bekendt med barnets sproglige niveau. Har sprogvurderingen vist, at barnet har behov for en særlig eller fokuseret indsats, tilrettelægges indsatser i dagtilbuddet og hjemmet med udgangspunkt i familiens støttemuligheder og barnets behov. Familien skal samtidig orienteres om, at der skal gennemføres en opfølgende sprogvurdering senest i 5-årsalderen. Ved tilbagemeldingen skal forældrene også give *skriftligt samtykke* til, at sprogvurderingen må følge barnet indenfor kommunens grænser, hvis barnet skifter dagtilbud, eller når de starter i skole. (Se evt. brev om samtykke). Når tilladelse er indhentet, skal denne arkiveres, og det skal markeres i sprogvurderingen, at der er givet tilladelse (se nedenfor). *Det er meget vigtigt, da det er en forudsætning for, at andre kan læse sprogvurderingsresultatet!*

DELING AF SAMTYKKE

For kommunale daginstitutioner ligger samtykker i vores arkiveringssystem, men *private daginstitutioner skal senest når barnet forlader institutionen videresende samtykket i pdf som sikker mail til Fagcenter for læring og trivsel*. Dette for senere at undgå tvivl om, hvorvidt der er givet samtykke til deling af data, efter at barnet har forladt den private daginstitution, og denne har slettet data om barnet.

Samtykket skal sendes med sikker mail til sikkermail@holb.dk og mærkes "Fagcenter for læring og trivsel: Samtykke til deling af data om sprogvurdering". Der kan godt sendes samtykke på flere børn i samme mail (f.eks. for en årgang).

Hjernen & Hjertet - Dagtilbud

Område: Holbæk By
 Kommune: Holbæk Kommune

Status: ●

Rediger personoplysninger Slet Registrer samtykke til overgang

Børneprofil

Sprogvurderinger

Gå til Fravælg 3-års vurdering Rapporter

Forældresamtykke

Forældrene har givet samtykke til at informationer om barnet fra Hjernen&Hjertet må overføres til alle kommende dagtilbud/skoler.

Ikke angivet
 Ja, forældrene har givet skriftligt samtykke
 Nej, forældrene har ikke ønsket at give samtykke

Afsluttede fokuspunkter, interne noter og noter der relaterer sig til en konkret vurdering (medarbejderens noterapport) overføres ikke, uanset om der er givet samtykke eller ej.

Bemærk, at samtykket kun gælder informationer fra de moduler, som kommunen har adgang til på tidspunktet for angivelse af samtykke.
 Hvis der er tilkøbt nyt modul og lavet nye vurderinger, efter at samtykke er angivet, bør der derfor registreres nyt samtykke.

For samtykker på tidligere institutioner, se [samtykkeoversigten](#)

OK Annuller

Skoler

Når klassen er testet, orienteres forældrene om resultatet, samt hvilke tiltag der evt. igangsættes på baggrund heraf. Vurderes en elev til at være i en sproglig udsat position i sin sproglige udvikling eller læsekompetence, aftales opfølgning og det videre forløb med familien og læsevejlederen eller andre relevante faggrupper fx tale-hørekonsulenter

Sparring og opfølgning på sprogvurderinger

Sprogvurderingerne kan resultatet generel- fokuseret eller særlig indsats. Hvis resultatet lander i kategorien generel indsats, skal der ikke laves særlige foranstaltninger hverken i dagtilbud eller skole. Hvis resultaterne lander i de øvrige kategorier, skal der følges op på de måder, der beskrives i nedenfor.

Dagtilbud

I dagtilbud kan sparring om barnets sproglige udvikling ske via de diplomuddannede sprogvejledere samt den tilknyttede tale-hørekonsulent og sprogkonsulent. Sparringen har til formål at vurdere hvilke indsatser, der er behov for at iværksætte for det enkelte barn og for den børnegruppe barnet er en del af.

Hvis resultatet er i kategorien "fokuseret indsats", er det først og fremmest det pædagogiske personale og forældrene, der ud fra sprogvurderingen skal aftale forløb og evt. handleplan i dagtilbud og hjem, herunder opfølgning på hvordan indsatserne virker.

Hvis resultatet af sprogvurderingen er i kategorien "særlig indsats", skal sprogvurderingen gennemgås med tale-hørekonsulenten eller sprogkonsulenten, og der kan evt. foretages uddybende sprogvurderinger. På baggrund af dette aftales forløb og indsatser i samarbejdet med forældre, fagperson og pædagogisk personale.

Skole

I skoleregii kan sparring ske mellem børnehaveklasseleder, læsevejleder, tale-hørekonsulent og evt. LæseTek efter sprogvurderingernes afslutning. Sparringen har til formål at vurdere hvilke indsatser, der er behov for at iværksætte, såvel individuelle forløb, som tilrettelæggelse af indsatser for klassen.

Det anbefales desuden, at sprogvurderingerne efter gennemførsel drøftes i teamet, så alle er bekendte med resultaterne og kan tilrettelægge det videre arbejde med klassens sproglige udvikling.

Formelle samarbejdsfora i og mellem dagtilbud og skole

For at understøtte det enkelte barns sproglige udvikling bedst muligt, skal dagtilbud og skole samarbejde om at barnet og familien oplever et sammenhængende læringsmiljø. Dette sker bl.a. ved årlige møder mellem dagtilbuddenes sprogansvarlige og skolernes læsevejledere umiddelbart efter sprogtesten i 0.klasse er afsluttet, hvor de med udgangspunkt i områdets sprogdata fra 3-årsvurderingerne og 0.klassensvurderingerne, diskuterer og lokaliserer hvor der evt. er et udviklingspotentiale for sprogmiljøet i dagtilbuddet og skolen generelt set.

Samarbejdet omkring børns sproglige udvikling sker desuden i områdernes og kommunens

sprognetværk for sprogpædagoger og netværk for læsevejledere.

Indhold i sprogvurderingssystemet

I Rambølls sprogvurderingssystem findes forskelligt materiale under fanen **Hjælp**.

Der er alt det materiale, som skal bruges i forbindelse med selve sprogvurderingen, fx

- Sprogvurderingsskema 3-6, individuel test,
- Billedmateriale 3-6, individuel test,
- Sprogvurderingsskema, klasse test,
- Demolink til den elektroniske gruppetest.

Til forældresamarbejdet findes desuden også under **Hjælp** orienteringsbreve og forældreskema på 10 forskellige sprog.

Der er desuden udviklet et inspirationsmateriale, som indeholder forklaringer, milepæle og aktivitetskort til fagfolk om de delområder, der vurderes, fx *Sprogforståelse*, *Ordforråd*, *Rim*, *Bogstavskendskab*. Endelig er der også diverse vejledninger til sprogvurderingen – bl.a. også en videovejledning.

Systemet rummer mulighed for at fagpersoner kan trække rapporter på:

- Enkelte børn
- Børnehuse/klasser
- Skoler
- Områder (kun på dagtilbud)
- Kommunen som helhed

Disse rapporter kan anvendes til analyser. Hvor er der styrker? Er der progression? Hvor bør vi sætte ind? Er der områder vi ikke mestrer at understøtte tilstrækkeligt? Er der børnegrupper, der mangler støtte? Osv.

Datasikkerhed

Efter indførsel af den nye dataforordning, så er der en række juridiske forhold, der er vigtige at præcisere og formidle til forældre. Informationerne indgår i det obligatoriske orienteringsbrev til forældrene vedr. sprogvurdering og i samtykkeerklæringen. Har du behov for yderligere oplysninger om kravene til datasikkerhed, finder du dem her: <https://holbaek.dk/om-kommunen/databeskyttelse/>

Teknisk support

Skulle der være spørgsmål til eller problematikker vedr. den tekniske brug af sprogvurderingen i Hjernen og Hjertet, kan der rettes henvendelse de to kommunale administratorer:

Lene Moody Mortensen kontaktes på lenmm@holb.dk tlf.nr 7236 7227 eller

Naime Gürbüz kontaktes på naime@holb.dk tlf.nr. 7236 7244.

Ofte stillede spørgsmål

Hvornår er et barn tosproget?

Undervisningsministeriets og hermed den lovgivningsmæssige definition på at være et tosprogede barn lyder: "Ved tosprogede børn forstås børn, der har et andet modersmål end dansk, og som først ved kontakt med det omgivende samfund eventuelt gennem skolens undervisning, lærer dansk."

Læs evt. mere på <http://pub.uvm.dk/2007/organisering/kap01.html>

Skal vi teste børn fra andre kommuner?

Vi har pligt til at vurdere børn, hvor der er en bekymring for deres sproglige udvikling. Det gælder både børn, der er indskrevet i private institutioner og kommunale børnehuse/dagpleje. Private institutioner, der har mange børn fra andre kommuner, skal oprette disse børn manuelt i sprogvurderingssystemet og vurdere dem efter ovenstående aftale.

Hvis et barn flytter fra et børnehus til et andet i kommunen, følger rapporten/vurderingen så med?

Ja. Når et barn flytter, vil barnets oplysninger følge med, forudsat at forældrene har givet skriftligt samtykke ved tilbagemeldingen på 3-årsvurderingen, og at dagtilbuddet har registreret samtykket i sprogvurderingssystemet.

(For private daginstitutioner, se desuden afsnit om "Deling af samtykke" side 6)

Følger rapporten med børn, der slutter og skal I skole?

Forudsat at forældrene har givet skriftligt samtykke ved tilbagemeldingen på 3-årsvurderingen, og dagtilbuddet har registreret dette i sprogvurderingssystemet, så kan barnets oplysninger ses af det relevante faglige personale i skolen.

(For private daginstitutioner, se desuden afsnit om "Deling af samtykke" side 6)

Kan jeg holde pause i sprogvurderingen med barnet?

Ja det kan du, men det er vigtigt at du trykker "næste" for at besvarelsen er gemt. Og at du genoptager sprogvurderingen indenfor 14 dage.

Jeg har glemt mit kodeord - hvad gør jeg?

Lige under boksen hvor du kan logge ind, kan du trykke på "jeg har glemt min kode"

Her bliver du vejledt til at skrive din mail og systemet genererer hurtigt en ny kode til dig via mail.

